

NURETTİN TOPÇU'DA İKTİSADİ İNSAN
TASAVVURU

Muhammed Beşir Çalışkan

iktisat yayınları

İktisat Yayınları - 81
İktisat Düşüncesi – 16

Muhammed Beşir Çalışkan, *Nurettin Topçu'da İktisadi İnsan Tasavvuru*

Yayına Hazırlayan: Mehmet İlkay Çiftci
Musahhih: Ebru Ünver

Tasarım: Seyfullah Bayram

Baskı: Sarıyıldız Ofset – Sertifika No.: 23593
İvedik Ağaç İşleri San. Sit.
1354. Cad. 1358. Sok. No.: 31 Ostim / Ankara
1. Baskı: İstanbul, 2021
ISBN: 978-625-7015-70-7 | EISBN: 978-625-7015-71-4

© İktisat Yayınları, 2021

Bütün yayım hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

İktisat Yayınları

Aziz Mahmut Hüdayi Mh., Türbekapı Sk. No:13, 34672 Üsküdar/İstanbul
Tel: +90 (216) 532 63 70
www.iktisatyayinlari.com

İktisat Yayınları Nobel Akademik Yayıncılık ve
İslam İktisadi Araştırma Merkezinin ortak markasıdır.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Çalışkan, Muhammed Beşir
Nurettin Topçu'da İktisadi İnsan Tasavvuru
1. Baskı, x + 138 s., 13.5 x 21 cm
Kaynakça ve izin var.

ISBN: 978-625-7015-70-7 | EISBN: 978-625-7015-71-4
1. Homo Economicus 2. Homo İslamicus 3. Nurettin Topçu

NURETTİN TOPÇU'DA İKTİSADİ İNSAN TASAVVURU

Muhammed Beşir Çalışkan

iktisat
yayınları

İktisat Düşüncesi Dizisi

Bu dizide, iktisadi düşünce ile ilgili tarihsel ve güncel eserlere yer verilmektedir. Dizide iktisat düşüncesinin geniş ilgi alanında dinler, medeniyetler, isimler, ekoller, kuramlar ile ilgili detaylı incelemeler ve karşılaştırmalı çalışmalara yer verilecektir.

Dizide Yayınlanan Diğer Kitaplar

Zafar Iqbal, *Adalet: İslami ve Batılı Perspektifler*

S.M. Hasanuzzaman, *İslam İktisadının Fıkhi İlkeleri*

Hamdi Çilingir, *Vakıfta Amaç: Hanefi Vakıf Hukuku Çerçevesinde Bir İnceleme*

Syed Haider Nawab Naqvi, *İslam Ekonomi ve Toplum*

M. Umer Chapra, *İktisadın Geleceği: İslami Bir Bakış*

M. Akram Khan, *İslam İktisadının Sıkıntıları: Güncel Durum ve Geleceğin Bir Analizi*

Fatih Savaşan, Fatih Yardımcıoğlu, Süleyman Kaya, Şakir Görmüş, *İslam İktisadı Üzerine Söyleşiler*

Syed Haider Nawab Naqvi, *Ahlaklı Olmak ve İnsanın Esenliği Üzerine Görüşler: İslam İktisadına Bir Katkı*

Monzer Kahf, *İslam İktisadının Temelleri: Kurumlar ve Kuramlar*

Rauf Azhar, *İslam İktisadının Ekonomisi*

Seif I. Tag el-Din, *Ekonominin Temelleri: Ahlakı Bir Yaklaşım*

Faruk Taşçı, *Sabahattin Zaim ile İktisat Toplum ve Siyaset*

Faruk Taşçı, *İnsan Toplum ve İktisat: Sabahattin Zaim Düşüncesinin Ana Hatları*

Seif I. Tag el-Din, Mohammad Nejatullah Siddiqi, Mohammad Umer Chapra vd., *Uluslararası İktisadi Kriz: İslami Perspektiften Bir Değerlendirme*

Muhammed Beşir Çalışkan

1994 yılında Üsküdar'da doğdu. 2012 yılında Karabük Fen Lisesi'nden, 2017 yılında ise Boğaziçi Üniversitesi İşletme bölümünden mezun oldu. İstanbul Eğitim ve Araştırma Vakfı'nda Arapça, İslami ilimler ve sosyal bilimlere dair dersler aldı. Dil eğitimi için İngiltere ve Ürdün'de bulundu. 2017 yılında İstanbul Üniversitesi'nde başladığı İslam Ekonomisi ve Finans yüksek lisansını Sakarya Üniversitesi'nde tamamladı. Doktora eğitimine aynı bölümde devam etmektedir. Ayrıca Sakarya Üniversitesi İSEFAM'da araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

İçindekiler

Önsöz	ix
Giriş	1
1. Homo Economicus ve Homo İslamicus'a Genel Bir Bakış	5
2. Nurettin Topçu'da İktisadi İnsan Tasavvuru	35
3. İsyah Ahlâkından İslam İnsanına	79
Sonuç ve Değerlendirme	119
Kaynakça	127
Dizin	133

Önsöz

İslam ekonomisi alanında yüksek lisans yaptığımı ve Nurettin Topçu çalıştığımı söylediğim çoğu kişi buna anlam verememişti. Kendisinin yaşadığı dönemde bu alana dair çalışmalar dünyada henüz yeşermekteydi. Dolayısıyla böyle bir inceleme çok gerçekçi olmayabilirdi. Fakat bu türden ön yargıları taşımayıp Topçu'nun eserleri ile uğraştığım için Rabbime şükrediyorum. Dünyaya bakışı ve duruşu aradığım türden bir örneklik teşkil ediyordu. Sahip olduğu varlık ve bilgi anlayışı, içinden çıkamadığım problemlerin çözümünü sunmaktaydı. Bu eserde gayret ettiğim şey ise bir kavram etrafında bu çözümün bir parçasını istidadım ölçüsünde ortaya koyabilmektir. Tevfik Allah'tandır.

Yüksek lisans tezimden hazırlanan bu eserin gerek fikir aşamasında gerek yazımında her türlü yardımı gösteren saygıdeğer hocam Doç. Dr. Kenan Göçer'e öncelikli teşekkürü bir borç bilirim. Verimli bir atmosferde akademik çalışmalarımı sürdürme imkânı sunan değerli hocalarım Prof. Dr. Mustafa Çalışır, Doç. Dr. Süleyman Kaya ve SAÜ İSEFAM'daki çalışma arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim. Yanlarında bulunduğumda günlük hayatın stresini attığım ve güzel vakitler geçirdiğim sevgili dostlarıma minnettarım. İlimle meşgul olmam için beni daima

teşvik eden, rahat bir hayat sürmem için şehir değiştirmeyi göze alan muhterem valideme ve sevgili aile fertlerime en içten şükranlarımı sunarım. Son olarak yazım sürecinin en zor zamanlarında gösterdiği sabır ve desteklerinden ötürü kıymetli eşime teşekkür ederim.

Muhammed Beşir ÇALIŞKAN

Şubat 2021 / Sakarya